

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fordonsskatt

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om fordonsskatt ändras. Det föreslås att i fordonsskattningen tas i bruk ett förfarande enligt vilket till den skattskyldige återbetalas skatt om fordonet avregistreras under skatteperioden. Det föreslås också att vissa smärre

justeringar görs i procedurbestämmelserna.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen tillämpas första gången vid fordonsskattningen för 1999.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Den i lagen om fordonsskatt (1111/1996), nedan *fordonsskattelagen*, avsedda fordonsskatten är en årlig skatt som uppbärs för person- och paketbilar samt för vissa specialbilar. Denna skatt uppbärs för hela skatteperioden hos den som vid skatteperiodens början är antecknad i registret som ägare eller innehavare till fordonet. I fordonsskattningen beaktas inte hur mycket fordonet används, också om användningen kan variera mycket även i fråga om fordon som är i bruk under en skatteperiod som sträcker sig över hela kalenderåret. En del fordon är dessutom helt och hållet ur trafik under någon del av skatteperioden, varvid antalet fordonsskilometer ofta kan bli lägre än normalt. Fordonsskatten fastställs enligt huruvida fordonet är antecknat i registret och inte i vilken utsträckning det används, även om fordonsskatten ofta i inofficiella sammanhang kallades för brukavgift särskilt under den tid då skatten uppbärs med hjälp av ett skattemärke som fästes på vindrutan.

Fordonsskattelagen ger således inte någon möjlighet till att det skattebelopp som skall betalas för fordonet redan vid skatteperiodens början skulle kunna sänkas på grund av att fordonet av någon orsak inte kommer att användas under skatteperioden. I sådana fall däremot, då ett fordon för vilket det ännu inte har uppburits någon fordonsskatt införs i registret under skatteperioden, debiteras

skatten endast för den del av skatteperioden som ännu återstår. Den återstående delen av skatteperioden räknas i dagar. Minst 200 mk debiteras dock alltid i skatt.

När riksdagen godkände regeringens proposition med förslag till lag om fordonsskatt (RP 151/1996 rd) fogade den till sitt svar (203/1996 rd) ett uttalande enligt vilket riksdagen förutsätter att regeringen under 1997 utreder hur bilar som under kalenderåret varit avställningsförsäkrade kan befrias från fordonsskatt. I överensstämmelse med riksdagens uttalande och den arbetsgrupp som finansministeriet den 13 november 1997 tillsatte med anledning av uttalandet föreslås det att i fordonsskattningen tas i bruk ett förfarande enligt vilket skatt som debiterats för fordonet utifrån den situation som gällt vid skatteperiodens början skall återbetalas om fordonet tas ur bruk mitt under skatteperioden. Förslaget löser endast delvis problemet med att skatten borde påföras olika fordon i relation till hur mycket de används, eftersom det fortfarande lämnas obeaktat att antalet fordonsskilometer för olika fordon som används på heltid kan variera på samma sätt som antalet fordonsskilometer kan vara olika för fordon som används hela skatteperioden och sådana som används endast under en del av skatteperioden. Avsikten med förslaget är att i överensstämmelse med riksdagens uttalande utveckla motsvarigheten mellan beskattningen och användningen av fordonet så, att praxis blir i någon mån en-

hetligare än vad den är i dag, också om möjligheterna härtill i den årliga beskattningen begränsar sig till ett beaktande av endast den tid fordonet används, medan det, hur mycket det i verkligheten används, inte kan beaktas.

I propositionen har man i överensstämmelse med ovan nämnda arbetsgrupps förslag bland de olika alternativen stannat för att skatten skall återbetalas om fordonet avregistreras mitt under skatteperioden. Särskilt följande omständigheter talar för ett sådant arrangemang. Arrangemanget motsvarar fordonsregistrets utgångspunkt, enligt vilken fordon som används skall finnas i registret (förordningen om registrering av fordon, 1598/1995, nedan *registreringsförordningen*, 14 §). Avregistrering och omregistrering av fordon är reglerade, administrativt noggrant definierade förrättningar, medan det i andra alternativ skulle vara nödvändigt att först utfärda motsvarande bestämmelser. En betydande fördel är att, med hjälp av avregistreringen, uppgiften om att ett fordon inte används kommer direkt från den skattskyldige till datasystemet för vägtrafiken utan mellanhänder eller via andra datasystem. I lagen om fordonsskatt finns redan nu bestämmelser om att registrering mitt under skatteperioden utgör en grund för debitering, varför det inte heller i detta avseende behövs några nya arrangemang. Återbäring av skatt på grund av avregistrering är det mest tillförlitliga arrangemanget med tanke på övervakningen.

Ovan nämnda skatteåterbäring skulle betalas till fordonets innehavare eller ägare utan ansökan på grundval av ändringar i fordonsregistret. På samma sätt skall förfaras om uppgifterna i registret ändras på andra grunder mitt under skatteperioden så, att fordonet befrias från skatt. Skatten återbetalas alltså t.ex. om en paketbil mitt under skatteperioden ändringsbesiktigas till en lastbil. Utom i dessa fall, då återbäringar beviljas omedelbart på grundval av ändringar i fordonsregisteruppgifterna, föreslås det att skatten skall återbetalas också om ett fordon har anmälts hos polisen som stulet, har beslagt tagits av polisen eller myndighet som sköter bilskatten, har utmätts av utsködningsmyndighet, har omhändertagits av kommunen som skrotfordon eller har påvisats vara förstört eller skrotat. I dessa fall är det fråga om situationer där den skattskyldige inte nödvändigtvis kan avregistrera fordonet men där det ändå

på ett tillförlitligt sätt går att bevisa att fordonet inte används. Den skattskyldige skall tillställa fordonsförvaltningscentralen en separat utredning i ärendet, och återbäringen grundar sig således på en ansökan.

Ovan nämnda arbetsgrupp granskade såsom ett alternativ gällande beviljandet av skatteåterbäring också ett arrangemang enligt vilket skatteåterbäringen skulle grunda sig på trafikförsäkringens avställningsanmälan. Detta skulle betyda att de försäkringsbolag som beviljar trafikförsäkringar skulle fungera som organ vilka förmedlar uppgifter mellan den skattskyldige och skattemyndigheten. Arbetsgruppen föreslog ändå inte att trafikförsäkring skall utnyttjas i förfarandet med skatteåterbäring. Detta skulle förutsätta att de bolagsvisa arrangemang som för närvarande är oreglerade och sammanhänger med trafikförsäkringens tariffpolitik möjligtvis måste regleras genom lag. Detta kan av många orsaker anses oändamålsenligt. Om trafikförsäkringsbolagen utnyttjades för informationsförmedling mellan de skattskyldiga och skattemyndigheten skulle detta i onödan försäkra besvärliga ansvars-, rättsskydds- och övervakningsproblem. I sin nuvarande form kan man ur trafikförsäkringens avställningsförsäkringar inte till fordonsregistren för beskattningsändamål få tillräckligt adekvat, heltäckande och enhetlig information om att ett fordon inte används. Praxis varierar avsevärt från bolag till bolag. Användningen av avställningsförsäkringar skulle också förutsätta att de bestämmelser som säger att endast fordon som används skall antecknas i fordonsregistret borde ändras. En sådan ändring av grunderna för fordonsregistret enbart för beskattningens skull kan likväl inte anses ändamålsenlig.

För att kunna få tillbaka skatt för den sista delen av skatteperioden måste den skattskyldige i enlighet med 14 § förordningen om registrering av fordon till fordonsförvaltningscentralen eller den som utför besiktning göra en anmälan om avregistrering av ett fordon samt återställa fordonsregistrets registreringsskyltar. Om fordonet tas i bruk på nytt skall det omregistreras. För omregistrering förutsätts enligt 10 § registreringsförordningen bl.a. att en trafikförsäkring tagits för fordonet, fordonet besiktigats på tillbörligt sätt, eventuell fordonsskatt betalats för fordonet och att eventuell motorfordonsskatt har betalats för fordonet. Här avses skatter som förfallit till betalning. Det förutsätts inte

att skatt som debiterats för tiden efter omregistreringen skall vara betald i detta skede eftersom den här skatten förfaller först senare som en följd av registreringen.

Enligt 23 § förordningen om besiktning av fordon (1702/1992) skall ett fordon som tas i bruk i trafiken vara godkänt vid en registreringsbesiktning som utförts högst sex månader tidigare. Detta krävs likväl inte då det gäller fordon som omregistreras, om fordonet anmäls för registrering inom sex månader från föregående års- eller registreringsbesiktning eller, om inget ägarbyte skett, under det kalenderår då det har tagits i bruk eller årsbesiktigats. Om fordonet stryks ur registret för en del av året av orsaker som hänför sig till fordonsskatten kan man anta att detta i allmänhet inte i avsevärd grad ökar behovet av besiktning särskilt i de fall då fordonet skall besiktigas varje år. En registreringsbesiktning kostar i allmänhet i dylika fall 220 mk och utöver det åsamkas fordonets ägare kostnader på 90 mk för själva registreringen och nya registreringstecken. En vanlig årsbesiktning kostar i allmänhet 130—150 mk. Då förslagets verkningar för den skattskyldige uppskattas bör det beaktas att registreringsbesiktning i vissa fall kan ersätta årsbesiktningen som i annat fall borde äga rum med sex månaders mellanrum. Om det är fråga om ett fordon för vilken skatten är 500 mk kan förfarandet med beaktande av kostnaderna för omregistrering löna sig ekonomiskt om skatten återbetalas eller inte alls uppbärs under minst 227 dagar under följande skatteperiod.

Tiden för vilken skatten återbetalas räknas från dagen efter det avregistreringsdatum som avses i 15 § registreringsförordningen. Skatten återbetalas för hela slutdelen av skatteperioden genom att antalet återstående dagar räknas från dagen efter avregistreringsdagen till slutet av skatteperioden och antalet divideras med antalet dagar under hela skatteperioden. Det relationstal som man då får multipliceras med hela årets skatt och beloppet som skall debiteras får man genom att avrunda detta till fulla markbelopp och utelämna penni. Det föreslås att beloppen som återbetalas skall vara minst 100 mk, varvid man kunde slippa mycket riktigt kortvariga avregistreringar. Det här motsvarar också det minimibelopp för återbärningar som tillämpas i motorfordonsbeskattningen. Minibeloppet för den skatt som uppbärs under skatteperioden skall enligt

förslaget sänkas från nuvarande 200 mk till 100 mk, varvid minimibeloppen för den skatt som uppbärs och den skatt som återbetalas blir lika stora.

Det föreslås att skatten skall återbetalas till den som vid den tidpunkt då fordonet avregistrerades eller då någon annan grund för återbärning uppfylldes var ägare eller innehavare till fordonet. Om innehavaren har antecknats i registret återbetalas skatten i första hand till honom. Arrangemanget motsvarar också på denna punkt den praxis om redan tillämpas i motorfordonsbeskattningen. Ordningföljden mellan ägare och innehavare motsvarar också den ordning i vilken skatten debiteras. Det föreslås alltså att man skall förfara på detta sätt när skatten återbetalas direkt på grundval av de ändringar som skett i fordonsregistret. När det gäller återbärning av skatt som sker på ansökan föreslås det att skatten återbetalas till den som är fordonets ägare eller innehavare när grunden för återbärning uppstår. Efter denna tidpunkt återbetalas betald skatt på ansökan till den som har betalat skatten.

Den arbetsgrupp som berett ärendet tog bl.a. upp frågan om huruvida omregistreringen av fordon kunde utvecklas så, att registreringstecknen inte nödvändigtvis skulle bytas fastän fordonet avregistreras för en tid. Det finns ett behov för detta när det gäller hobbyfordon som är försedda med s.k. svar-ta skyltar. De som sysslar med sådana fordon anser ibland att det ursprungliga registreringstecknet så intimt hör samman med fordonet som skall bevaras i ursprungligt skick att byte av registreringsskyltar inte kommer i fråga vid omregistrering. Ett annat motiverat behov kan hänföra sig till fordonets säkerhetsbeteckningar, som skulle förlora sin betydelse eller bli vilseledande om fordonets registreringstecken ändras. Bestämmelser om registreringstecken finns i den registreringsförordning som givits med stöd av vägtrafiklagen (267/1981). Om man i samband med omregistrering vill ha samma registreringstecken som fordonet haft tidigare betraktas detta enligt gällande bestämmelser som en sådan registreringsskylt med specialbeteckning för vilken uppbärs en avgift på 5 000 mk. Arbetsgruppen föreslog att förfarandet ändras så, att om fordonsförvaltningscentralen eller den som utför besiktningen vid omregistreringen ger fordonet en skylt med samma beteckning som det har haft tidigare, denna skylt inte skall betraktas

som en skylt med specialbeteckning. Trafikministeriet har preliminärt ansett att en sådan ändring av förordningen kunde genomföras. Således skulle användningen av avregistrering som grund för skatteåterbäring inte heller försvåra verksamheten på ovan nämnda punkter.

Det föreslås att förfarandet vid fordonsskattningen utvecklas så, att det blir smidigare än vad det är i dag i sådana fall där en i 9 § avsedd invalid mitt under skatteperioden byter sitt fordon mot ett annat. I lagen står att skattefriheten kan gälla endast ett fordon åt gången. Detta har lett till att det, trots att villkoren för övrigt har uppfyllts, inte har varit möjligt att få skatteåterbäring för den nya bilen innan skatten har betalats för det föregående fordonet. Ändringsförslaget går ut på att en invalid som sålt eller överlåtit sitt fordon kan beviljas skattefrihet för det nya fordonet redan innan skatt har uppburits för det överlåtna fordonet. Då skulle man slippa sådana situationer där man först debiterar skatt för den nya bilen, därefter uppbär skatt för den sålda bilen och slutligen återbetalar skatten för den nya bilen. Den föreslagna ändringen gör förfarandet lättare såväl för de skattskyldiga som för förvaltningen.

I praktiken har det förekommit några fall där en invalid som fått bilskatteåterbäring är ägare till fordonet, medan t.ex. maken är fordonets innehavare. Detta kan ha berott på att invaliden på grund av sitt handikapp inte själv kan använda sitt fordon. Eftersom fordonsskatt emellertid i första hand uppbärs hos innehavaren har skattefrihet hittills inte kunnat beviljas i dessa fall. Det föreslås att grunderna för återbäring i 9 § ändras så, att skatten kan återbetalas också till innehavaren om bilen ägs av en i 51 § bilskattelagen avsedd invalid.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Om man beräknar att det varje år på grund av skrotning avregistrerades 60 000 fordon som för en del av året skulle få skatteåterbäring och att det skulle finnas t.ex. 10 000 andra fordon som utnyttjar det nya återbäringssystemet och som skulle vara borta ur registret drygt 220 dagar för att åtgärden lönade sig, skulle intäkterna av fordonsskatten minska med ungefär 18 milj. mk. Av den sistnämnda delen skulle de skattskyldiga åsamkas kostnader på ca 3 milj. mk för omregistrering av fordonen. Det är emellertid svårt att uppskatta i vilken utsträckning lagen skulle öka avregistreringarna när det gäller sådana fordon som tas i bruk på nytt. Skatteåterbäringar i den här storleksklassen skulle öka de direkta kostnaderna i fordonsskattningen med ca 1 milj. mk. Det skulle ändå inte behövas några organisatoriska ändringar.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i den arbetsgrupp som tillsatts för ändamålet vid finansministeriet. Förutom ministeriet var fordonsförvaltningscentralen, skattestyrelsen och trafikförsäkringsföreningen representerade i arbetsgruppen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen tillämpas första gången vid fordonsskattningen för 1999.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om fordonsskatt

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 20 december 1996 om fordonsskatt (1111/1996) 7 § samt rubriken för 9 § och 9 § 1 mom., samt fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

7 §

Skatteuppbörden

Fordonsskatt uppbärs för hela skatteperioden i en rat till ett belopp som avses i 6 §. Om en i 7 a § avsedd grund för återbäring av skatt uppkommer efter det att skatteperioden börjat och senast under förfallodagen för skatten, debiteras av skatten endast en del som motsvarar den skatteperiod som redan förflutit när kriterierna för återbäring uppfylls, dock minst det belopp som nämns i 2 mom.

Om skattskyldigheten för fordon som registreras första gången, omregistreras eller under skatteperioden ändrats till att bli skattepliktigt, börjar under skatteperioden, uppbärs dock endast den relativa del av skatten som motsvarar den del av hela skatteperioden som, räknat i dagar, återstår när skattskyldigheten börjar. Skatt uppbärs då i hela mark, dock minst till ett belopp av 100 mark.

7 a §

Återbäring av skatt och sänkning av skattebeloppet

Fordonsskatten återbetalas om fordonet avregistreras under skatteperioden. Om uppgifterna i fordonsregistret under skatteperioden förändras så, att fordonet skulle vara befriat från skatt, återbetalas fordonsskatten. På ansökan återbetalas skatten också om fordonet har anmälts hos polisen som stulet eller om det har beslagtogs av polisen eller

myndighet som sköter bilskatten, utmätts av utsködningsmyndighet, omhändertagits av kommunen som skrotfordon eller påvisats vara förstört eller skrotat.

Av skatten återbetalas i hela mark den relativa del som motsvarar den del av skatteperioden som, räknat i dagar, återstår räknat från den dag som följer på dagen för återställande av registreringsskyltarna, dagen för avregistrering eller dagen då villkoren för skattefrihet föreligger. Om beloppet som skall återbäras är mindre än 100 mark återbetalas det inte.

Skatten återbärs till den som är fordonets ägare eller innehavare när fordonet avregistreras eller de övriga villkoren för skatteåterbäring uppfylls. Om fordonet har både en ägare och en innehavare återbetalas skatten till innehavaren. Skatt som betalats efter det att grunden för återbäring uppkommit återbärs på ansökan till den som betalat skatten.

9 §

Återbäring av skatt på grund av invaliditet

I 51 § bilskattelagen (1482/1994) avsedda invalider beviljas befrielse från fordonsskatt för person- eller paketbilar som är i deras ägo och huvudsakliga personliga bruk. Skatten kan också återbetalas till fordonets innehavare om fordonets ägare är en i 51 § bilskattelagen avsedd invalid. Skattefriheten kan gälla endast ett fordon åt gången. När en invalid har sålt eller överlätit sitt fordon kan han likväl beviljas befrielse från skatt för det nya fordonet redan innan skatt har uppburits för det överlåtna fordonet.

Denna lag träder i kraft den 199 . Lagen tillämpas första gången vid fordons-
beskattningen för 1999.

Helsingfors den 23 oktober 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouko Skinnari

Lag

om ändring av lagen om fordonsskatt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1996 om fordonsskatt (1111/1996) 7 § samt rubriken för 9 § och 9 § 1 mom., samt
fogas till lagen en ny 7 a § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Skatteuppbörden

Fordonsskatt uppbärs för hela skatteperioden till ett belopp som avses i 6 §, utan skattesänkning på grund av att fordonet avregistrerats eller annars inte har använts.

Om skattskyldigheten för fordon som första gången antecknas i registret, omregistreras eller under skatteperioden ändrats till att bli skattepliktigt, börjar under skatteperioden, uppbärs dock endast den relativa del av skatten som motsvarar den del av skatteperioden som, räknat i dagar, återstår när skattskyldigheten börjar. Skatt uppbärs då i hela mark, men är minst 200 mark.

Föreslagen lydelse

7 §

Skatteuppbörden

Fordonsskatt uppbärs för hela skatteperioden i en rat till ett belopp som avses i 6 §. Om en i 7 a § avsedd grund för återbäring av skatt uppkommer efter det att skatteperioden börjat och senast under förfallodagen för skatten, debiteras av skatten endast en del som motsvarar den skatteperiod som redan förflutit när kriterierna för återbäring uppfylls, dock minst det belopp som nämns i 2 mom.

Om skattskyldigheten för fordon som registreras första gången, omregistreras eller under skatteperioden ändrats till att bli skattepliktigt, börjar under skatteperioden, uppbärs dock endast den relativa del av skatten som motsvarar den del av hela skatteperioden som, räknat i dagar, återstår när skattskyldigheten börjar. Skatt uppbärs då i hela mark, dock minst till ett belopp av 100 mark.

7 a §

Återbäring av skatt och sänkning av skattebeloppet

Fordonsskatten återbetalas om fordonet avregistreras under skatteperioden. Om uppgifterna i fordonsregistret under skatteperioden förändras så, att fordonet skulle vara befriat från skatt, återbetalas fordonsskatten. På ansökan återbetalas skatten också om fordonet har anmälts hos polisen som stulet eller om det har beslagttagits av polisen eller myndighet som sköter bilskatten, utmätts av utskökningsmyndighet, omhändertagits av kommunen som skrotfordon eller påvisats vara förstört eller skrotat.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

9 §

Återbäring av skatt i vissa fall

I 51 § bilskattelagen (1482/94) avsedda invalider beviljas befrielse från fordonsskatt för person- eller paketbilar som är i deras ägo och huvudsakliga personliga bruk. Skattefriheten kan gälla endast ett fordon åt gången.

9 §

Återbäring av skatt på grund av invaliditet

I 51 § bilskattelagen (1482/1994) avsedda invalider beviljas befrielse från fordonsskatt för person- eller paketbilar som är i deras ägo och huvudsakliga personliga bruk. *Skatten kan också återbetalas till fordonets innehavare om fordonets ägare är en i 51 § bilskattelagen avsedd invalid.* Skattefriheten kan gälla endast ett fordon åt gången. *När en invalid har sålt eller överlåtit sitt fordon kan han likväl beviljas befrielse från skatt för det nya fordonet redan innan skatt har uppburits för det överlåtna fordonet.*

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas första gången vid fordonsbeskattningen för 1999.
